

Skriftlig innlegg til belysning av allmenne interesser til Norges Høyesterett

Oslo, 30. mars 2026

Ankende part:	1. Staten v/Klima- og miljødepartementet 2. Staten v/Nærings- og fiskeridepartementet
Prosessfullmektig:	Regjeringsadvokaten v/advokat Karen Mellingen
Ankemotpart 1:	Norges Naturvernforbund
Prosessfullmektig:	Advokat Asle Bjelland CMS Kluge Advokatfirma AS
Ankemotpart 2:	Natur og Ungdom
Prosessfullmektig:	Advokat Amund Noss CMS Kluge Advokatfirma AS
Partshjelper for ankende parter:	Engebø Rutile and Garnet AS v/ styrets leder Finn Ivar Marum
Prosessfullmektig:	Advokat Thomas S. Farhang Kvale Advokatfirma DA
Partshjelper for ankende parter:	Norsk Industri
Prosessfullmektig:	Advokat Thomas Naalsund Advokatfirmaet Wiersholm AS
Skriftlig innlegg:	Norsk Arbeidsmandsforbund Postboks 8704, Youngstorget 0028 OSLO
Prosessfullmektig:	Advokat Thomas Naalsund

1. INNLEDNING

Norsk Arbeidsmandsforbund ønsker å inngi et skriftlig innlegg til belysning av allmenne interesser i forbindelse med Høyesteretts behandling av anke over Borgarting lagmannsretts dom av 12. august 2025, jf. tvisteloven § 15-8.

Saken gjelder spørsmål av stor prinsipiell betydning for norske arbeidstakere i mineralnæringen organisert i Norsk Arbeidsmandsforbund. Høyesteretts avgjørelse vil kunne få betydning for forbundets medlemmer i dette prosjektet, men også i fremtidige prosjekter.

2. NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND OPPFYLLER VILKÅRENE FOR Å INNGI SKRIFTLIG INNLEGG I DENNE SAKEN

Det følger av tvisteloven § 15-8 (1) bokstav a at foreninger «*innenfor rammen av deres formål og naturlige virkeområde*» kan inngi skriftlig innlegg til belysning av allmenne interesser.

Norsk Arbeidsmandsforbund ble stiftet i 1895 og er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge. Forbundet organiserer blant annet arbeidstakere i anleggssektoren, mineralnæringen, deler av privat service-sektor og deler av statlig sektor. Forbundet har i dag omtrent 40 000 medlemmer. Norsk Arbeidsmandsforbund har følgende formål i vedtektene:

1. *Å arbeide for det formål og de retningslinjer som går fram av forbundets og LOs vedtekter og vedtak, samt forbundets handlingsprogram.*
2. *Å organisere alle lønnstakere som kommer inn under forbundets organisasjonsområde.*
3. *Å ivareta medlemmenes interesse på arbeidsplassen. Avdelingen kan ikke engasjere seg i tvister som har oppstått før vedkommende ble medlem i forbundet.*
4. *Å påse at det dannes utvalg for tillitsvalgte i de enkelte virksomheter og på arbeidsplasser.*
5. *Å legge opp til aktiviserende møtevirksomhet i avdelingens organer.*
6. *Å legge til rette for aktivt ungdomsarbeid gjennom sitt ungdomsutvalg både overfor unge medlemmer, uorganisert ungdom og ungdom under utdanning.*
7. *Å behandle spørsmål om opptaking, overføring eller utelukkning av medlemmer.*
8. *Å bistå medlemmene eller deres etterlatte ved utbetaling fra gjeldende forsikringsordninger.*
9. *Å slutte seg til LOs lokalorganisasjoner.*
10. *Å ha et aktivt faglig politisk samarbeide med lokale og sentrale politiske organer.*

Forbundets formål er å fremme medlemmenes og samfunnets interesser på best mulig måte, jf. forbundets handlingsprogram. Denne ankesaken berører både samfunnets og forbundets medlemmers interesser, idet Høyesteretts behandling av saken vil få betydning for adgangen til å drive mineralutvinning i Norge.

Bilag 1: Vedtekter, handlingsprogram og politiske uttalelser 2023–2027

Forbundets handlingsprogram fastslår at «*[m]ineraler er en forutsetning for enhver industriell verdikjede, og et avgjørende bidrag til et CO₂-fritt samfunn*». Mineraler som stein, puk og sand er avgjørende for utvikling og vedlikehold av infrastruktur og bygningsmasse. Det er

samtidig kritisk mangel på viktige mineraler til industriproduksjon. Datateknologi, batterier, solceller, elbiler og vindturbiner kan ikke fungere uten disse.

Norge har store forekomster av titan, kobber, jern og grafitt, samt Europas største forekomst av sjeldne jordartsmetaller. Potensialet for utvinning er betydelig. Det fremgår av handlingsprogrammet at «*[f]orekomstene kan gi tusener av nye arbeidsplasser i norske distriktskommuner*». Det må videre «*etableres ordninger som sikrer at rimelige andeler av gevinstene ved utvinning kommer det norske samfunnet til gode*», samt «*ordninger som sikrer tilbakeføring av naturen etter at utvinningsperioden er over*»

3. FORBUNDETS VURDERING AV DE ALLMENNE INTERESSENE I SAKEN

I en krevende tid, hvor behovet for sikker og stabil mineralforsyning er større enn på lenge, er forutsigbare rammevilkår av avgjørende betydning for både bedrifter og arbeidstakere. Rettslig uforutsigbarhet, eller et uforholdsmessig snevert handlingsrom, vil kunne bidra til en gradvis svekkelse av en næring som er av vesentlig betydning for Norge i årene fremover.

Mineralnæringen er en sentral distriktsnæring som, gjennom både utvinning og videreforedling, skaper verdiskaping og sysselsetting lokalt og nasjonalt. Også tilknyttede virksomheter nedstrøms representerer et betydelig antall arbeidsplasser, og disse er tilsvarende avhengige av klare og forutsigbare rammevilkår for å kunne opprettholde aktivitet og sysselsetting i mindre lokalsamfunn.

Tilgangen til mineraler er videre avgjørende for å realisere Stortingets og EUs ambisjoner knyttet til det grønne skiftet, herunder målsettingen om økt europeisk produksjon av enkelte kritiske råvarer. I en geopolitisk situasjon hvor kontroll over viktige mineralressurser i stor grad ligger hos ustabile og/eller ikke nødvendigvis vennligsinnede aktører, er det av stor samfunnsmessig betydning å sikre stabilitet og forutsigbarhet i Norge og Europa.

Presedensvirkningene av Høyesteretts avgjørelse vil være betydelige, og berører en rekke allmenne interesser, herunder forutsigbarheten for arbeidstakere i virksomheter som direkte og indirekte påvirkes av saken. Avgjørelsen vil kunne få konsekvenser for arbeidsplasser, rammevilkår og investeringsvilje i berørte sektorer. Norsk Arbeidsmandsforbund vil særlig peke på at rettssetninger som utformes i en konkret sak, kan få videre betydning for andre prosjekter og virksomheter. Forbundets medlemmer erfarte etter Høyesteretts avgjørelse i HR-2021-1975-S *Fosen* at det oppsto betydelig usikkerhet knyttet til enkeltprosjekter og tilhørende arbeidsplasser i tiden etter dommen. Dette illustrerer viktigheten av at rettsreglene som formuleres gir tilstrekkelig klarhet og forutsigbarhet også utover den foreliggende saken.

Samtidig vil Norsk Arbeidsmandsforbund understreke at miljøhensyn ved mineralprosjekter må ivaretas på en forsvarlig måte. Det vises i denne forbindelse til forbundets handlingsprogram, hvor det fremheves at det må etableres ordninger som sikrer tilbakeføring av naturen etter endt utvinningsperiode. All mineralutvinning innebærer per definisjon et naturinngrep. Vurderingen av deponiløsninger – enten landbaserte eller sjøbaserte – må derfor etter norsk rett bygge på grundige faglige vurderinger, hvor samfunnsnyten av tiltaket avveies mot de miljømessige ulempene. Kartleggingen av naturinngrep og deres

ringvirkninger er kompleks og forutsetter omfattende faglige utredninger. Forbundet er i denne sammenheng bekymret for at en rettslig tilnærming som innebærer at bestemte deponiformer i praksis anses umulig å gjennomføre innenfor gjeldende regelverk. Dette vil få langvarige negative konsekvenser for norsk mineralnæring, og vidtrekkende følger for sysselsetting, kompetansebygging og nasjonal forsyningsevne innen mineralnæringen.

***

Skriftlig innlegg er levert i Aktørportalen.

Oslo, 30. mars 2026

Thomas Naalsund

Advokat (H)